

Gala

Elena Diakonova-Gala, Sílvia Munt, 2003

Musa del surrealisme, companya de Paul Éluard i Salvador Dalí i per sobre de tot dona enigmàtica i fascinant. Tota una personalitat del segle XX.

Si fa uns dies vàiem en aquesta mateixa sala el retrat de la diva Marlene Dietrich, dona transgressora i avançada a la seva època, avui li toca el torn a una altra dona també molt polèmica i enigmàtica, Elena Diakonova, més coneguda per tots nosaltres com Gala, la musa i companya de Dalí, durant poc més de 50 anys.

Sílvia Munt, actriu habitual del cinema català i espanyol, ha rodat el seu primer llargmetratge després d'aconseguir el Goya al millor Curt Documental amb *Laila* (2000).

Sílvia Munt s'ha documentat a fons per a aquest projecte. La lectura de les dues biografies de Gala, moltes entrevistes i viatges als llocs on va viure, han donat com a resultat quasi 200 hores de material, del qual aquests 108 minuts ens ofereixen un viatge que comença a Kazan (Rússia), on va néixer Gala, segueix a Davos, on coneix el poeta surrealista Paul Éluard amb qui es casa i té una filla, continua a París i Nova York, fins arribar a Cadaqués, on està enterrada al Castell de Púbol,

al costat d'una tomba buida on hauria de ser-hi en Dalí.

La directora, arran d'una entrevista feta amb ocasió de l'estrena del llargmetratge el juliol passat, denunciava el fet que Gala i Dalí no estiguessin enterrats junts, com havia estat el seu desig i en canvi, Dalí fos enterrat a Figueres per qüestions polítiques. Esperava que el documental ajudés a fer possible l'acompliment de l'últim desig d'aquesta particular parella, que tant van donar a parlar en vida, ja que seria també una bona manera de celebrar el centenari de Dalí.

Art i amor

«Gala tenia dues coses importants per les quals mereixia la pena viure: l'art i l'amor» va declarar la directora, la qual no ha volgut entrar a fons en els aspectes més sòrdids de la vida de la protagonista. Munt ha volgut trencar els tòpics de dona ambiciosa i frívola associats a la musa daliniana. Per una banda el documental ens mostra que en el moment en que va conèixer Dalí,

la situació econòmica del pintor deixava molt que desitjar, tot al contrari d'Éluard, que gaudia d'una bona posició. Però Gala va apostar per Dalí perquè l'estimava. Munt ens mostra, doncs, una dona romàntica que com diu la directora «inspirava mental i espiritualment els homes», «una dona que no va viure dels homes, sinó pels homes». La seva imatge distant es deuria més aviat a una certa melancolia pròpia de la seva Rússia natal i de la seva condició d'exiliada.

L'estructura narrativa

Sílvia Munt ha deixat de banda l'habitual veu en off utilitzada en els documentals i ha optat en el seu lloc per un original fil conductor: ni més ni menys que una tiradora de cartes del Tarot, en el qual sembla que Gala tant creia, va anticipant els aspectes de la seva vida que tot seguit es tracten.

La vida i personalitat de la protagonista van quedant al descobert a través del seu propi testimoni escrit, el de la seva amiga Anastasia Tsvetaieva, les

cartes que els seus dos genials marits li van escriure, a més de les nombroses entrevistes a persones que la van conèixer. S'ha de lamentar només en aquest apartat la manca del testimoni de la seva única filla, doncs hauria estat interessant, com en el cas de Maria Riva parlant de Marlene, sentir l'opinió de la filla oblidada. La directora ens ha inclòs, però, les tertúlies de sobretaula que l'equip va mantenir durant el rodatge, les quals permeten veure les idees preconcebudes que tot espectador té sobre la biografiada.

El documental està estructurat en cinc episodis, situat cadascun d'ells en un dels llocs on va viure Gala. Així, anem de les nevades estepes de Rússia, passant per París i Nova York, fins a Cadaqués, on la veiem en alguna de les seves sortides al mar que tant estimava.

En definitiva, una proposta interessant que ens acostava a una personalitat poc coneguda, bàsicament pel seu caràcter a l'ombra, que va despertar passions i odis a parts iguals i que Sílvia Munt ha intentat mostrar-nos de la manera més sincera possible. Per aquest motiu va escollir el documental i no la ficció cinematogràfica, mostrant la part més humana de la persona, darrera la imatge pública, amb les seves contradiccions, però

per sobre de tot el seu amor a la vida.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Directora: Sílvia Munt

Guió: Sílvia Munt

Fotografia: David Omedes, Mario Montero

Música: Néstor Munt

Muntatge: Núria Esquerra

Productora: Ovideo TV, SA

País: Espanya

Any: 2003

Durada: 108 minuts

Filmografia

1999

Laila (curtmetratge)